

so postavljeni od države; da se morajo te šole držati učnega načrta, ki je predpisan od države.

Ni torej nijednega razloga, zakaj bi se ta podpora za sestrni šoli v Algersdorfu in Mariboru, ki se je že več let sem dovoljevala, letos prečrta.

Predlog za podporo so potem še zagovarjali poslanci Hagenhofer, deželni odbornik dr. Link in poročevalec Fürst. Glasovalo se je o Reselnovem predlogu po imenih. 45 poslancev se je izreklo proti Reselnu, pet poslancev (Daniel, Einspinner, Resel, dr. Schacherl in Sutter) za. Podpora se je torej dovolila.

Politični ogled.

Med štajerskimi nemškimi kmeti sta dve stranki, ena pripada h krščanski ljudski stranki, druga pa k bauerbindlerjem. Bauerbindlerji so, kratko rečeno, med Nemci to, kar so nemškutarji in štajercijanci med slovenskimi kmeti. Kadar krščanska ljudska stranka ne postavi pri volitvah kmeta za kandidata, takrat kričijo: kmet naj kmeta voli! Sami pa seveda ravnaajo celo drugače. Zdaj je izpraznjeno mesto državnoborskega poslanca v gornjeshajerskih kmetijskih občinah. Ljudska stranka je postavila za kandidata kmeta Schweigerja, Bauerbindlerji pa sedaj naenkrat s kmetom niso bili zadovoljni, pozabili so na svoje geslo: kmet naj kmeta voli, in kandidatom so postavili barona Rokitskega. Med obema kandidatom je sedaj huda agitacijska borba. Poročali bomo, kdo bo zmagal.

Avtomobil in kmet. Na Dunaju so se posvetovali zaradi nove postave za avtomobile. Predsednik posvetovalnega odbora je bil slovenski liberalni poslanec dr. Ferjančič. Pozvali so se k posvetovanju samo častniki, kapitalisti in tovarnarji, a nobeden zastopnik kmetov. Nihče pa pod brezobzirnostjo avtomobilistov ne trpi toliko kakor kmet, ki bo brez moči proti njihovi drznobitri vožnji tudi po postavi, ki se namerava predlagati. Dokler se bodo ljudje vozili s konji, voli in kravami, mora zahtevati kmet, da si avtomobilisti zidajo svoje ceste, kakor imajo železnice svoj tir. Tam lahko divjajo kakor hočejo in se ubijajo in prevažajo, kakor jim ljubo.

Moravski in češki kmetje pridelujejo mnogo pese, ki služi za pridobivanje sladkorja. Da bi tovarnarji pri nakupovanju pese med seboj ne tekmovali, razdelili so si ozemlje, kjer se prideluje pesa, v okraje (rajone), kjer sme kupovati peso samo eden tovarnar. A ne dovolj, da so tako izključili vsako tekmovalje, ampak združili so se tudi v ta namen, da so pritiskali cene. Reparji, kakor se kmetje, ki pridelujejo peso, sami imenujejo, so bili tovarnarjem izročeni na milost in nemilost, zato so začeli zahtevati vladne pomoči. Vlada naj prepove pod kaznijo, da bi se smeli tovarnarji združevati v namen, da pritiskajo cene. Vlada je ubogala in predložila državnemu zboru tozadevno zakonsko osnovo, da jo sprejme. Dne 26. marca se je o tem razpravljalo. Tovarnarji delajo z vsemi silami, da bi se osnova ne sprejela. Zato se je posvetovanje o tej stvari odložilo do 3. aprila in se bodo med tem časom vršila pogajanja med kmetjskimi zastopniki in tovarnarji.

Nemška kmetjska stranka na Češkem čudovito hitro raste. Na njen program sta izvoljena samo dva poslanca, a sedaj pristopajo vedno novi poslanci iz drugih strank h kmetjski stranki. Naši nemškutarji vedno kričijo, da naj kmet kmeta voli, in mislijo, da s tem varujejo kmetjske koristi, a Nemci sami so pametnejši ter si volijo može iz različnih stanov, samo da morajo prisegati na kmetjski program.

Nemška kmetjska stranka na Češkem razglasa, da bo tudi ona varovala nemško narodnost. Ker nemška narodnost v Avstriji ni v nevarnosti, so to le prazne besede. Tudi Nemcem na Češkem je več za narodne pravice nego za kmetjski stan!

Nove utrbe v Pulju. Izkušnje v boju pri Port Arturju boče uporabiti vojaška uprava pri utrjevanju Pulja. Mornariška uprava boče zavarovati v pristanišču usidrane vojne ladje tako, da ne bo mogoče zapreti vojnim ladjam izhoda iz pristanišča. Zato so potrebne večje zgradbe, da bo vojno brodovje v popolni varnosti v vojnem pristanišču. Obenem so pa tudi potrebne utrbe ob vhodu v pristanišče, da bo sovražniku onemogočeno zapreti vhod z brandlerji. Pred 800 metrov širokim vhodom v vojno pristanišče leže Brionski otoki. Na zahodu jih loči od celine pristaniški basin, na severovzhodu pa fazanski prekop, ki je puljsko vnanje pristanišče in ga varujejo mnogobrojne dobro oborožene utrbe. Da bo pa vhod v vojno pristanišče v slučaju vojske popolnoma zavarovan, bodo zožili fazanski prekop na 400 metrov. V ta namen bodo zgradili dva nasipa. Prvi nasip bode zgrajen od utrbe Marije Lujze proti sredi prekopa in drugi od otoka Vel. Brionija mimo Perodskih utrdb proti sredi prekopa. Med obema nasipoma bode prostora le 400 metrov in mogočne utrbe bodo zabranjevale vsak sovražnikov poizkus, zapreti vhod v puljsko vojno pristanišče. Nasipa bosta široka 60 metrov in ob pričetku in na koncu 90 metrov. Zvezati ju nameravajo z mostom na vrtilo. Poleg teh zgradb pa nameravajo prekopati zemsko ožino pri takozvanih Maksovih lopah, da bo še en izhod iz vojnega pristanišča. Drugi prekop bo zadostno zavarovan po utrdbah Stoja in Bourguignon. Po dovršenih zgradbah bo imelo vojno brodovje v Pulju na razpolago tri izhode in ne bo mogoče brodovja tako zamašiti v pristanišču, kakor je bilo rusko v Port Arturju.

Dopisi.

Iz Slovenjgradca. (Nemška nestrpnost.) Dne 18. svečana je vposlalo vodstvo „Narodnega doma“ v Slovenjgradu mestnemu občinskemu uradu v Slovenjgradu kot stavbeni oblasti v slovenskem jeziku sestavljeno prošnjo za dovoljenje stavbenih sprememb pri poslopju „Narodnega doma“ hiš. št. 6 v Slovenjgradu. To stavbeno prošnjo je vrnil mestni občinski urad z dopisom z dne 5. sušca t. l. št. 189 z ukazom, isti nemški prevod pridjati, oziroma prošnjo v nemškem jeziku vložiti. Proti temu odloku je vložil znani narodnjak gosp. Jak. Vrečko v imenu „Narodnega doma“ dne 11. sušca t. l. pri ces. kr. okrajnem glavarstvu Slovenjgradec obširno pismo pritožbo zaradi zavrnitve slovenske stavbene prošnje.

Dne 18. sušca t. l. smo prejeli od c. kr. okraj. glav. Slovenjgradec pod št. 5322 sledečo rešitev:

„Ces. kr. okrajno glavarstvo ugotovi pritožbi in razsodi, da je mestni občinski urad slovenjgraški dolžan, v slovenskem jeziku sestavljeno prošnjo sprejeti, o isti poslovati in isto rešiti, ker se ima slovenski jezik v okolišču mestne občine Slovenjgradec kot v deželi navadni jezik smatrati in ker so oblasti in tudi občinski uradi v smislu člena 19 odst. 2. zakona z dne 21. smidna 1867 drž. zak. št. 142 glasom državnega temeljnega zakona dolžni, vloge strank v jeziku, v dotični deželi ali kraju dežele navadnem, sprejemati. K temu se pripomni, da imajo avtonomne oblasti in uradi sicer pravico, gotovi jezik kot njihov službeni jezik določevati, vendar jim ne pristojajo pravica, tudi od tretje osebe zahtevati, posluževati se v prometu z njimi izključno tega jezika. Da se mora slovenski jezik v političnem okraju Slovenjgradec kot v deželi navadni jezik smatrati, razvidno je iz zadnjega ljudskega štetja. Iz podatkov je posneti, da se je med 44.011 prebivalci 37.398 slovenskemu občevalnemu jeziku pripoznalo in se isti v prometu tega jezika poslužujejo. Tudi je iz teh podatkov zadnjega ljudskega štetja razvidno, da se je v mestni občini Slovenjgradec sami med 1163 prebivalci 314 slovenskemu občevalnemu jeziku pripoznalo in da se isti v prometu tega jezika poslužujejo. Proti temu odloku je dovoljeno v

smislu § 1 drž. zak. št. 101 v teku 14 dneh, računši z dnem po dnevu dostave, pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Slovenjgradu vložiti priziv na c. kr. namestništvo v Gradec. C. kr. okrajno glavarstvo, dne 18. sušca 1905. C. kr. okrajni glavar Čapek, m. p.“

S tem so toraj mestni očetje v Slovenjgradu zopet dobili dolg nos. Slovenski kmetje, zapomnite si dobro, da so nemški mestni očetje s tem jasno pokazali, kako sovražijo vse, kar je slovenskega.

Z Uršelske gore. (Pust brez krapov.) Kakor veste, g. urednik, stanujem na visoki gori in samotarim. Ker sem rodod Korošec, si kuham tudi koroške jedi, večinoma repno župo, igliče in knole. Za pustni tork pa sem si mislil krapov speči; pa, g. urednik, še videl jih nisem. Nesreča, kaj ne? Ko sem še služil za pastirja, so nam gospodinja na pust spekli cele gare krapov; bili so skoraj tako veliki ko moj nedeljski klobuk. Od takrat vem, da je za krape treba moke in medence. Navadno vse reči kupujem v Kotljah, gortam na Koroškem; letos pa sem šel v pondeljek pred pustom za krape kupovat potrebnih rečij v Slovenjgradu, doltje na Štajersko, ker so tam medence za par krajcarjev bolj po ceni. Pa, g. urednik, kaj se mi je zgodilo? Nosim celo leto coklje in od spodaj „žoke“, po zimi volnate žoke. Ko sem šel skozi Žabjigrac, sem dvakrat coklje v blatu zgubil, in s špago sem si jih moral privezati na noge. V Slovenjgradu sem se po navadi oglašil v „Narodnem domu“. Tam sem zvedel, da bo na pustni dan huda vojska: bili se bodo v Slov. Gradu Rusi in Japonci. Šmencano, sem si mislil, to bi pa rad videl. Nisem vojak, ker so mi rekli, da imam „pretoust“ vrat, in zato sem bil silno željen, videti enkrat vojsko. Pa, g. urednik, kaj sem videl drugi dan? Otroci, fantalini in ciganice, in bogve kaj še, vse se je mešalo, kakor če so na kakem sejmu komedijantje. Tudi naširanega osla so imeli v svoji sredini; tovaršija mu je morala biti kaj po godi, ker se je vedno ponosno oziral krog sebe in prikimal. Pa mene je začelo sram biti, da sem zavoljo take neumnosti ostal čez noč v mestu in poleg tega še pozabil kupiti moke in medence in da tako nisem jedel krapov. Na tistem jo pobrišem v Staritrg k svojemu dobremu prijatelju, Španžlovemu Lovrencu. Ta je bil prej gortam na gori, zdaj pa je bogat oštr v Starem trgu. Hotel sem z njim pomarnovati in mu potožiti, kako sem prišel ob krape. Pa nova nesreča. Ko vprašam po Lovrencu, mi reče njegova gospa čisto hladno in resnobno: „Naš birt je v mestu; danes je vendar vse v Slovenjgradu, ker tam pusta obhajajo.“ — „A, štak“, sem rekel, „šeta reč je tam v mestu; pustov god obhajajo“, sem rekel; „pri mojem godu pride „žvahta“ skupaj“, sem si na tistem mislil; o srečen pust, ki imaš toliko „žvahte“, sem dalje mislil. Zdaj pa, g. urednik, z Bogom!

Plešivski samotar.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Nemški napisi.) Naš klobučar Postružnik še noče izprevideti, da bi v njegovih klobukih pač tudi slovenski jezik dobro služil, mesto nemških napisov „Postružnik St. Georgen a/d Stainz“. Zakaj pač naši obrtniki ne izprevidijo, da bi bilo primerno tudi slovenski jezik spoštovati in rabiti pri naznanilih in reklamah, če na Slovenskem svojo blago prodajajo, kakor naš klobučar. Tudi v Sovjaku je neki mizarški mojster Pfeifer, kateri misli, da mora tudi z nemškim napisom poleg slovenskega kazati, da zna nemško zveličavno „špraho“. Naj pogleda samo v Maribor, Ptuj ali Radgono, kateri mizar ima pač poleg nemškega tudi slovenski napis; nobeden ga nima in vendar tudi marsikateri goldinar zasluži od zaničevanih Slovencev. Mizarju Pfeiferju pa gotovo nobeden Nemec ne da krajcarja zaslužka in mu najbrž tudi ne bo, ker pri nas Nemcev ni. Proč toraj z nemškimi napisi! — Jeden, ki vse vidi.

Iz Stoperc. (Zločinca), ki je napravil dne 8. oktobra 1904 v župnikovem sadonosniku na najlepših drevesih in brajda nad 400 K veliko škodo, še c. kr. sodnija do sedaj ni našla, čeravno se nekateri s svojim govor-